

Forandring i det, der hidtil har været paa-tænkt under hele denne Sags Behandling, som at indføre den ved Sø- og Handelsretten i København brugte Procedure uden for København, sikkert vil have til Følge, at Lovforslaget ikke kommer ud eller kan tilendebringes i denne Samling. Jeg anser naturligvis ligesom den ærede sidste Taler den mundtlige Procedure for i sig selv at være bedre end den skriftlige, det har jeg lagt for Dagen ved mange Lejligheder, det er en Ting, som jeg føler mig fuldt overbevist om, det gælder ikke alene om Proceduren i Sø- og Handelsretsager, men om Proceduren i det hele taget. Men jeg vil dertil tilføje, at jeg paa den anden Side rigtignok ikke anser den nu for Sø- og Handelsretten foreskrevne Procedure for at være i og for sig fuldkommen, jeg tror tværtimod, at der klæber mange Mangler derved, og jeg holder mig temmelig overbevist om, naar man nu — som jeg haaber, om ikke lang Tid — skrider til Udarbejdelse af Forslag om mundtlig Procedure i alle civile Sager, at den saa ikke vil være saa lidt forfællig fra den, der indeholdes i Sø- og Handelsretsloven — den mundtlige Procedure der. Hele Ordningen af Procesmaaden, som fandt Sted i Sø- og Handelsretsloven, var et første Forsøg, og selv affet fra, om man ønsker at indføre Umiddelbarhedsprincippet for Bevisførelsens Vedkommende i fremtidige Processer eller ikke, er den Procesmaade, som foreskrives i Sø- og Handelsretsloven, efter min Mening ikke tilfredsstillende, og der er ikke saa Spørgsmaal, som staa i det uklare og til Dels ere ubesvarede, og derimellem Kardinalspørgsmaalet, Hovedspørgsmaalet for den mundtlige Procedure i det hele taget. Det er Spørgsmaal, som hidtil ikke have foranlediget store praktiske Banfeligheder, vistnok for en Del fordi Appel fra Sø- og Handelsretten jo gaar til en anden Ret, hvor ogsaa mundtlig Procedure finder Sted, nemlig Højesteret. Men jeg tror, at det er en Mangel, som vil gøre sig stærkt gældende, naar der gaar Appel fra en saadan Procedure til den almindelige Landsoverret, hvilket jo vil ske efter dette Lovforslag i alle Tilfælde uden for København, til en Overdomstol, hvor der jo i Appellinstancen skal forhandles aldeles skriftligt. Jeg vil derfor ikke anse det for heldigt, om man nu uden for København indførte en Procesmaade, som man formentlig dog om ikke ret lang Tid vil afløse med en anden og fyldigere. Jeg har hele Tiden under denne Sags Behandling anerkendt, at de læge Medlemmers Medvirkning er fyldigere og bedre, naar

Proceduren er mundtlig, end naar den er skriftlig. Det tror jeg ogsaa er anerkendt af andre, og det blev ogsaa fremhævet i det andet Ting af det ærede Medlem der, som er særlig stemt for mundtlig Procedure. Han satte alligevel saa megen Pris paa Lægmands Medvirkning, at, selv om Proceduren var skriftlig, maatte han ønske, at den indførtes, og jeg tror som sagt, at, om der end er enkelte Banfeligheder, er der ikke nogen Umulighed for at saa Lægmands Medvirkning, uagtet Proceduren er skriftlig, idet vi jo have haft noget tilsvarende tidligere i den københavnske Soret, indtil den nu bestaaende Procedure i den nuværende Sø- og Handelsret blev indført i 1861. Ved den daværende københavnske Soret var det omtrent paa samme Maade, som man tænker sig det her, kun at der var noget mere, og Proceduren var dog skriftlig ligesom i de øvrige Processer den Gang, og man har alligevel aldrig hørt, at det foranledigede nogen særdeles Banfelighed for disse Lægdommers Medvirkning, at Proceduren var skriftlig. Det er en selvfølgelig Sag, at de maatte søge saa godt som muligt selv at gennemlæse Sagens Akter. Uagtet det ikke egner sig til Optagelse i Loven som en udtrykkelig Forbuds, tør man stole paa, at der vil hdes dem den fornødne Vejledning af Dommeren ved en Konference med dem inden Dommens Af afgivelse, for at de kunne forstaa hele Sagen, som den foreligger, forudsat, at den ikke er saa simpel, at en saadan Vejledning fra Dommerens Side er overflødig. Disse Sager ville i mange Tilfælde være saa simple, at mange Lægmande ville kunne forstaa dem efter de skriftlige Indlæg. Jeg kan derfor kun fraraade at indblande dette Spørgsmaal i denne Sag nu, dels paa Grund af det fildige Stadium, hvorpaa det rejstes — jeg ved jo desuden aldeles ikke, hvorledes det vil blive optaget i det andet Ting — og dels fordi jeg selv anser det for uheldigt at skride til Indførelsen af en Processform uden for København, som jeg for min Del ikke kan erkende for fyldestgørende, og som jeg er overbevist om, at vi ikke ville blive staaende ved, naar det nu Reformforslag kommer til at foreligge.

Beth: De Grunde, som den ærede Justitsminister anførte for ikke ved de Søretter, som der her er Tale om, i Almindelighed at indføre den Procedure, som er gældende for Sø- og Handelsretten i København, altsaa mundtlig Procedure i den Form, hvori den nu finder Sted ved Sø- og Handelsretten, have ikke været overbevisende for mig. Allermindst kan jeg forstaa, at man ikke skulde